

- Serpilerek uygulanan gübre;
 - çay filizlerini yakar,
 - çayın kalitesini düşürür,
 - kalıntı nedeniyle tüketici sağlığını bozar.
- Gübreyi toprağa düşürmek için uygulanan so-payla çay bitkisine vurma işlemi taze filizlerin kırılmasına ve zarar görmesine sebebiyet verir.

Çay Bitkisinde BUDAMA

Gençleştirme Budaması

Çaylıkların 7 yılda bir, yerden 20 cm yükseklikten budanmasıyla gerçekleştirilen gençleştirme uygulamasıdır. Bütün dallar aynı yüzeyden olmak üzere, keskin budama bıçağı ile kesilir. Kesik yüzey içten dışa doğru hafif meyilli olmalıdır. Bu durum yaranın erken kapanması çay fidanının dışa doğru dallanarak ocak halini almasına yardım eder. Bu budamaya gençleştirme budaması denir.

- Budamaya tabi tutulan ocaklardan hemen hasat yapılmaz.
- Sürgünlerin 30 cm sürmesi, yani, yerden itibaren 50 cm seviyeyi alması (Haziran-Temmuz) beklenir. Böylece çay fidanlarının ocak haline gelmesi, fidan aralarının kapanması, geniş toplama tablaları oluşması ve ürün miktarının artması sağlanır.

Tabla Düzeltme (Çırpma)

Hasat sonucunda toplama tablasında oluşan bozuklukların giderilmesi için uygulanan bir işlemdir.

Ürün budaması ile uygun toplama tablası oluşturuluyorsa da, bazı obur dalların hızlı gelişme göstermesi ve hasat bozuklukları nedeniyle zamanla hasat tablasının düzgünlüğü kaybolur. Bu durum hem hasadı güçleştirir hem de ürün verimini olumsuz yönde etkiler.

Çırpma işlemi, çay ocakları uyanmadan ve yaşamsal işlevler başlamadan önce yapılmalıdır.

Budamanın Faydaları

- Verimsiz yapılaşmayı ve karışıklığa neden olan odun kısmını yeniler ve ortadan kaldırır.
- Çay bitkisinin büyümesini uyarır veya teşvik eder.
- Köklerde depolanmış enerjiyi sürgün büyümesi için teşvik eder.
- Geçmişte oluşan düzensiz ve karışık dallanmanın kaldırılmasına yardımcı olur.
- Ekonomik toplama için toplama tablasını ideal yükseklikte tutar.
- Ocakları hastaliksız sağlıklı şartlarda geliştirir ve büyütür.
- Hastalık ve zararlıların oranını azaltır.

Sürdürülebilir Bir Çay Tarımı İçin...

Gübreleme Ve Budama

Çay Bitkisinde GÜBRELEME

Bitkiler, büyüme süreçlerinde toprakta bulunan elementler ile beslenirler.

Bitkilerin sağlıklı büyümesi, **bol ve kaliteli ürün** verebilmesi için topraktan alınan bu besin elementlerinin, toprağa geri verilmesi gerekmektedir.

Çay için kullanılan gübreler: organik ve kimyevi gübreler olarak gruplandırılırlar. Kısaca gübrelemenin asıl amacı birim alandan daha yüksek oranda verim almaktır.

Organik gübrelerin başında ahır gübresi gelir. Bitki artıkları ile çaylıkların yüzeysel olarak örtülmesi de organik gübre olarak kabul edilir.

Organik Gübreler (Ahır Gübresi ve Bitki Artıkları)

Ahır Gübresi:

- 3-4 yılda bir çaylıklarda ahır gübresi kullanılması önerilir.
- Toprağın su kapasitesini artırır.
- Suyun toprak yüzeyinden akmasına, buharlaşmasına ve verimli toprağın taşınıp götürülmesine engel olur.
- Toprağın yapısını iyileştirir.
- Parçalanması sonucu oluşan karbondioksit ve organik asitler bitki besin maddelerini bitkiye yararışlı hale getirir.
- Toprak sıcaklığını bitki gelişmesi için uygun duruma getirir.
- Su geçirgenliğini ve toprak havalanmasını olumlu yönde etkiler.
- Toprağın kimyasal gübre gereksinimini azaltır.
- Toprak mikroorganizmalarının üzerinde de olumlu etki yaparak, biyolojik değişmelerin hızını artırır.

Bitki Artıkları: Budama artıklarının yanında sap ve saman karışımı, orman ağaçlarının yaprakları, özel olarak bu amaç için yetiştirilmiş ot ve benzeri bitkilerin atılmayarak bahçeye serilmesi organik gübre olarak önem taşımaktadır.

- Çaylıkların bitki artıkları ile örtülmesi, toprak ve su korunmasında etkili olur.
- Bitki artıkları **kesinlikle yakılmamalıdır**.
- Toprağı güneşin ve rüzgârın olumsuz etkilerinden korur.
- Toprağın çatlamasını ve yağmurun etkisi ile balçıklaşmasını önler.
- Toprak yapısını düzelterek kök gelişmesi için uygun ortam hazırlar.
- Bitki artıklarıyla yapılan gübrelemede toprağın azot ihtiyacı karşılanır. Toprağın kimyasal gübre gereksinimi azalır.
- Toprakta yabancı ot gelişimi azalır.

Organik Gübre Uygulaması:

- Ahır gübresi uygulamasının 3 yılda bir tekrarlanması faydalı olacaktır.
- Ahır gübresi budamadan sonra verilmelidir.
- Budanan çaylıklara Mart-Nisan, diğer çaylıklara ise Kasım-Aralık aylarında gübre verilebilir.
- Gübre çay ocaklarının arasına taç izdüşümü dikkate alınarak eşit kalınlıkta serilmeli ve hafif çapa yapılarak toprağa karıştırılmalıdır.
- Yapılacak çapanın derinliği 5 cm'yi geçmemelidir.
- Gübrelemeden önce yabancı otların sökölüp bahçeden uzaklaştırılması gerekir.

Kimyevi Gübreler

Kimyasal gübreler, çeşitli nedenlerle topraktan azalan bitkilerin hayati faaliyetlerini yerine getirmek amacıyla tükettikleri, toprak tarafından tekrar oluşturulması zor ve uzun zaman alan bitki besin elementlerinin eksikliğinin giderilmesi amacıyla kullanılan besin takviyeleridir.

Öncelikle organik gübre tercih edilmelidir.

Toprağa verilecek kimyasal gübre miktarı en doğru olarak **toprak analizleri sonucunda** belirlenmelidir.

Son yıllarda yapılan toprak analizleri sonucunda çay bahçelerinde kullanılacak en uygun kimyasal gübrenin 25:5:10 (NPK) terki bindeki kompoze gübre olduğu tespit edilmiş olup, her yıl dekar başına 70-80 kg kompoze gübre verilmesi önerilmektedir.

Kimyevi Gübre Uygulaması:

- Gübre kullanırken kişisel koruma ekipmanları (eldiven, çizme, iş elbisesi, şapka) mutlaka kullanılmalıdır.
- Kimyasal gübreler çaylıklara toprak yüzeyine düzgün şekilde serpilerek uygulanır.
- Düz alanlardaki çaylıklarda gübreler, bitkinin taç iz düşümü dikkate alınmak suretiyle, bitki etrafına daire şeklinde serilerek eşit miktarda verilmelidir.
- Eğimli alanlardaki çaylıklarda, gübreler arazinin eğim durumuna göre yukarıdan aşağıya terasın üst kısmına serilerek, azalan miktarlarda verilmelidir. Teraslanmış çaylıklarda gübreler çay bitkisinin iç ya da yukarı kısmına uygulanmalıdır.
- Akarsu ve yol kenarlarına sınırı olan çaylıklarda gübreleme yapılırken, suların kirlenmesini önlemek için eğim durumuna göre, sınır-daki en az iki sıraya gübre verilmemelidir.
- Gübreler hiçbir zaman çaylıkların üzerine serpilerek verilmemelidir. Bu şekilde yapılan gübreleme, çay bitkisinin yapraklarına zarar vermektedir.
- Gübrenin büyük bir bölümü toprağa ulaşmadan, yağmurla yıkanıp akarsuları kirlenmektedir.
- Üstelik fazla gübre için verilen para da boşa gitmektedir.